

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет**

Слово про вченого:

**Гриценко
Михайло
Павлович**

(до 60-річчя з дня народження)

УДК 37.01 (06)
ББК 74_я5

С 48 Слово про вченого: Гриценко Михайло Павлович. – Бердянськ : БДПУ, 2016. – 36 с.

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол № 12 від 12.04.2016.

У брошурі подано нариси життя і діяльності кандидата економічних наук, доцента кафедри економічної кібернетики і фінансів факультету економіки та управління Бердянського державного педагогічного університету Гриценка Михайла Павловича.

Відповідальний за випуск:

Богданов І. Т. – перший проректор
БДПУ

Упорядкування та комп'ютерний набір: Назімова К. А.
Ліпич В. М.

© Бердянський державний
педагогічний університет, 2016

Гриценко Михайло Павлович

*У житті немає іншого сенсу,
крім того, який людина сама надає їй,
розкриваючи свої сили, живучи плідно*

Еріх Фромм

Саме таку плідну працю в освітній галузі здійснює впродовж багатьох років Гриценко Михайло Павлович – людина, з якою співзвучні слова мудрості, професіоналізму, моральності та взаємодопомоги.

17 квітня 2016 року шістдесятиріччя від дня народження відзначає кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики і фінансів БДПУ Михайло Павлович.

Народився він у 1956 році в селі Воздвиженці Михайлівського району Приморського краю (Росія), розташованому в мальовничому місці з гірськими масивами й морськими пейзажами, печерами й стародавніми вулканами, що розкинулося від озера Ханки (найбільшого водоймища Далекого Сходу) до Японського моря (окраїнного моря у складі Тихого океану). Саме там майже два десятиріччя тому відбулася зустріч перших осіб двох великих держав того часу СРСР та США – Леоніда Брежнєва та Джеральда Форда, літаки яких приземлилися на найкращому аеродромі Примор'я (Воздвиженка).

У зв'язку з тим, що батько Михайла Павловича був військовим, родина змушена була змінювати місце проживання. Михайло Павлович опинився в місті Стрії Львівської області, важливому економічному й культурному центрі, одному з головних і найбільших транспортних вузлів Західної України. Там наш ювіляр у 1963 році пішов до першого класу середньої школи № 3. У 1968 році батька перевели до військової частини міста Полтави, де Михайло Павлович у 1973 році закінчив середню школу № 13.

Згодом специфіка життя військової родини та зміна кліматичних зон з яскравими краєвидами позначилися на розвиткові молодій особистості, загартувавши її характер та поєднавши в ній старанність, допитливість і любов до мистецтва й науки.

З 1973 по 1978 рр. Михайло Павлович навчався в Полтавському сільськогосподарському інституті (зараз – Полтавська державна аграрна академія) – одному з найстаріших

навчальних закладів Полтавщини з майже віковою історією й перевіреними часом педагогічними традиціями, який і сьогодні залишається одним з найкращих у підготовці висококваліфікованих спеціалістів для всіх галузей сільського господарства та національної економіки країни. Уже протягом навчання студент проявляв високі здібності, а його відмінні успіхи й активна праця серед молоді відзначені грамотами та нагрудним знаком ЦК ВЛКСМ та Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР “За відмінне навчання”. По закінченні ВНЗ він отримав диплом за спеціальністю “Економіка і організація сільського господарства” і здобув кваліфікацію економіста-організатора сільськогосподарського виробництва.

Багатогранна особистість проявляється й у мистецтві. Михайло Павлович активно захоплюється музикою. За роки студентського життя він у складі інститутського вокально-інструментального ансамблю брав участь у багатьох конкурсах місцевого й обласного рівнів, республіканського й всесоюзного значення, з більшості яких виходив переможцем. А 1980 рік відзначений закінченням Всесоюзної заочної джазової школи при музичному училищі імені Гнесіних та отриманням диплому за фахом “Артист естрадного колективу (клавішні інструменти)”.

Бажання розширити власні професійні можливості привели Михайла Павловича до Полтавського кооперативного інституту (зараз – Полтавський університет економіки і торгівлі), який він закінчив у 1983 році за спеціальністю “Економіка торгівлі”. Ще за умов державно-регульованої планової економіки цей ВНЗ був одним з небагатьох закладів Радянського Союзу, що здійснював підготовку спеціалістів, здатних забезпечити розвиток підприємств на засадах, суттєво наближених до ринкових.

Свою трудову діяльність Михайло Павлович розпочав у 1978 році на посаді інженера технологічного відділу № 4 Полтавської філії РПТВО “Укрсільгосптехсистема”. З 1980 по 1985 рр. він працював у Сумській філії Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва на посадах старшого лаборанта кафедри бухгалтерського обліку і машинної обробки інформації, інженера, асистента кафедри бухгалтерського обліку, асистента кафедри економіки сільського господарства.

З вересня 1985 по серпень 1988 року Михайло Павлович навчався в аспірантурі Харківського сільськогосподарського інституту з відривом від виробництва, а вже у вересні 1989 року

захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 “Економіка, організація, планування в галузях народного господарства” (диплом КД № 029252, 1990 р.).

У 1993 році Михайло Павлович був прийнятий на роботу до Сумського фізико-технологічного інституту й до вересня 1994 року обіймав посаду старшого викладача кафедри прикладної математики.

Окрім викладацької роботи, у 1994-1998 роках Михайло Павлович працював у комерційних структурах на посадах директора (ТОВ “АДИ”), комерційного директора (ПП “Варта”), заступника директора (ПП “Надія”).

З вересня 1998 року Михайло Павлович працював у Сумському національному аграрному університеті доцентом кафедри статистики, заступником декана економічного факультету, деканом юридичного факультету.

У зв'язку з сімейними обставинами (необхідністю зміни клімату за станом здоров'я дружини) у 2003 році Михайло Павлович з родиною переїхав до міста Бердянська, де і став працювати в ТОВ “Азовський регіональний інститут управління при ЗДУ”, а пізніше – Приватному вищому навчальному закладі “Академія управління та інформаційних технологій “АРІУ” (2005–2007 рр.), Азовському регіональному інституті управління Запорізького національного технічного університету (2007–2012 рр.) на посадах доцента та завідувача кафедри фінансів.

З березня 2012 року у зв'язку з приєднанням АРІУ ЗНТУ до Бердянського державного педагогічного університету Михайло Павлович обіймає посаду доцента кафедри економічної кібернетики, фінансів і кредиту (нині – кафедра економічної кібернетики і фінансів) БДПУ, де і працює до теперішнього часу. У цей період йому присвоєно вчене звання доцента цієї кафедри (атестат 12 ДЦ № 032549, 2013 р.).

Михайло Павлович пройшов різні етапи кар'єрного росту, де кожна посада визначала певний обсяг обов'язків, рівень і характер відносин з колегами по роботі, де він показував високий рівень працездатності.

За 32-річну працю у вищій школі Гриценко Михайло Павлович проявив себе як активний учасник перетворень у житті ВНЗ, де від очолював певні структурні підрозділи. І його внесок у становлення новаторських ідей педагогічної діяльності та розвиток вищої освіти важко переоцінити. Варто відмітити його

роботу в міжвузівській навчально-методичній комісії з розробки програм дисциплін “Ціноутворення в АПК” й “Ціновий моніторинг в АПК” (1998 р.) та участь разом з іншими науковцями – членами комісії при Міністерстві аграрної політики – у підготовці типової програми навчальної дисципліни “Організація діяльності обслуговуючих кооперативів АПК” (2001 р.). Михайло Павлович є автором понад 60 наукових публікацій, у тому числі 4-х навчальних посібників, зокрема: “Ціни і ціноутворення : курс лекцій” (2001 р.), “Правова статистика : курс лекцій” (2002 р.), “Фінансовий аналіз” (2008 р.), “Інноваційний менеджмент : курс лекцій” (2011 р.); 6 колективних монографій, серед яких: “Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК” (Київ, 2001 р.), “Сучасні проблеми прогнозування соціально-економічних процесів : концепції, моделі, прикладні аспекти” (Бердянськ, 2012 р.), “Modern problems of the economy of development in the context of the world transformational changes” (Opole, Polska, 2013 г.), “Сучасні концепції прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем” (Бердянськ, 2013 р.), “Сучасні проблеми прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем” (Бердянськ, 2014 р.), “Прикладні аспекти прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем” (Бердянськ, 2015 р.). Багато зроблено Михайлом Павловичем у налагодженні співробітництва між ВНЗ в Україні та закордоном. Так, організовано та пройдено стажування в Університеті Міннесоти (University of Minnesota) у межах українсько-американського співробітництва (2001 р.); укладено договір щодо проходження практики студентами за кордоном, завдяки якому близько 900 студентів щороку працювали в компаніях Англії, а викладачі особисто мали змогу ознайомитися з умовами їх перебування (2002-2003 рр.).

Успіхи доцента Михайла Павловича в науковій і навчально-виховній роботі гідно відмічені низкою відзнак, зокрема, почесними грамотами Сумського національного аграрного університету, Азовського регіонального інституту управління, Бердянського державного педагогічного університету, Управління освіти і науки Запорізької облдержадміністрації.

Сьогодні Михайло Павлович Гриценко продовжує навчальну й науково-методичну роботу з проблеми вдосконалення професійної підготовки студентів і магістрантів у галузі фінансів, керує магістерськими та дипломними роботами, створює та готує до друку нові навчально-методичні розробки,

здійснює підготовку акредитаційних справ спеціальності “Фінанси і кредит” за різними освітньо-кваліфікаційними рівнями. Займається науковими дослідженнями кафедри економічної кібернетики і фінансів за темами: “Методологічні засади моделювання інноваційної складової економіки соціально-економічних систем”, “Методологічні аспекти дослідження розвитку економіки курортно-туристичних територій”. Бере участь у проведенні бізнес-семінарів як тренер з питань оподаткування та бізнес-планування. Одне слово, бере активну участь у подальшому розвитку науково-педагогічної діяльності та передає свій досвід викладачам і студентам факультету економіки та управління, рідної кафедри економічної кібернетики і фінансів.

Звичайно, усі ці досягнення в роботі були б неможливі без надійного родинного тилу, що стало фундаментом для створення справжнього професіонала. Михайло Павлович є турботливим і люблячим батьком доньки Дар’ї (нар. 1984 р.) і дідусем онучки Арини (нар. 2006 р.).

Колектив кафедри економічної кібернетики і фінансів щиро вітає Вас, шановний Михайле Павловичу, з днем народження і бажає міцного здоров’я, подальших наукових здобутків, творчого горіння та успіхів на професійній ниві!

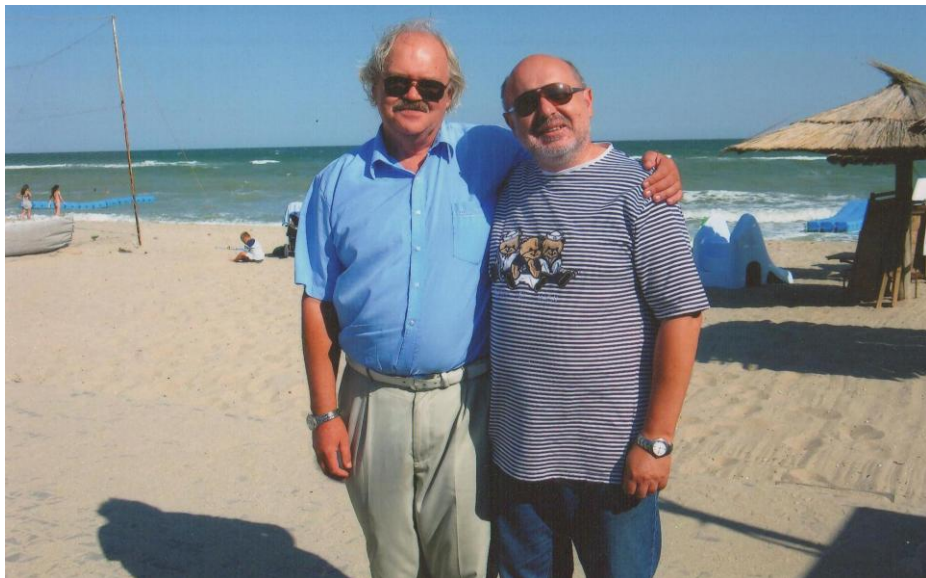

**Колектив кафедри економічної
кібернетики і фінансів
факультету економіки та управління БДПУ**

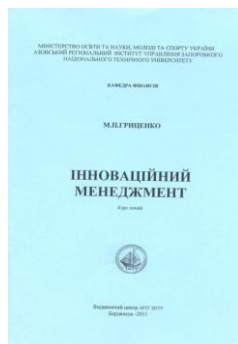
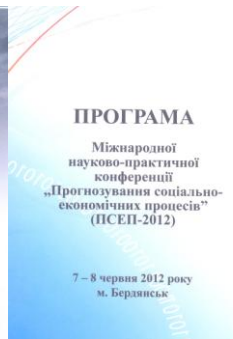

ПУБЛІКАЦІЇ

ПРИВІТАННЯ ВІД КОЛЕГ

ГЛУБОКОУВАЖАЕМЫЙ МИХАИЛ ПАВЛОВИЧ!

В мире есть такие понятия, над которыми не властно время – высокий профессионализм, ответственность, дух созидания. И все это в полной мере относится к Вам. И еще не подвластное годам уважение. К Вам всегда тянутся студенты, преподаватели, и Вы для каждого находите нужные слова и совет, никому не отказываете в помощи и участии. У Вас большое золотое сердце, теплом которого Вы согреваете всех, кто рядом с Вами.

Ваши доброжелательность, порядочность и интеллигентность являются олицетворением прекрасного человека, творческого научного работника и современного преподавателя. Говорят, что финансы – это сердце экономики страны. И от того, как будет биться это сердце, зависит будущее. Вы, как специалист мирового уровня, делаете все возможное, чтобы это сердце билось ритмично и без сбоев. Именно поэтому многие годы своей жизни Вы посвятили воспитанию профессионалов для этого направления экономики – делу, которому служите верой и правдой и достигли очень весомых научных и практических успехов.

От всего сердца поздравляю Вас с юбилеем! Желаю крепкого здоровья, неисчерпаемого творческого воодушевления, счастья, благополучия, плодотворных свершений на просветительской ниве и быть всегда молодым душой!

***П. В. Захарченко,
доктор экономических наук, профессор,
академик Академии экономических наук Украины,
заведующий кафедрой экономической кибернетики
и финансов Бердянского государственного
педагогического университета***

ШАНОВНИЙ МИХАЙЛЕ ПАВЛОВИЧУ!

Прийміть наші вітання з нагоди з 60-річчя від дня народження! Ваш професіоналізм, багаторічна самовіддана, послідовна та наполеглива праця внесли вагомий вклад у розвиток сучасної вищої освіти України й забезпечили повагу та беззаперечний авторитет серед колег.

Ваш професіоналізм гідно цінується не лише в Бердянському державному педагогічному університеті, а й у Сумському національному університеті, де Вас пам'ятають як талановитого науковця й організатора. Ми пишаємося тим, що нам випала можливість працювати з Вами, досягаючи разом

професійних висот. Прийміть слова глибокої вдячності за високий професіоналізм, людяність та активну участь у розбудові факультету та сучасної української освіти. Нехай доля шле Вам добро і щастя, міцне здоров'я, а віра, надія та любов будуть вірними супутниками на Вашому життєвому шляху.

Бажаємо вам благополуччя, нових професійних перемог та висот!

***З великою повагою,
завідувач кафедри фінансів
Сумського національного аграрного університету
д.е.н., професор, академік Міжнародної академії наук
екології та безпеки життєдіяльності А. В. Чупіс***

Шановного Ювіляра, поважного Мужа, завзятого господарника-будівельника, прекрасну Людину вітаємо з прекрасною датою!

Шановний Михайле Павловичу!

Щиро вітаємо зі славним Ювілеєм – 60-річчям із Дня народження!

Нехай життя завжди буде світлим і радісним, як цей святковий день, а щирі привітання від рідних, друзів та колег додадуть життєвої наснаги у скарбничку вашої щирої та доброї Душі!

Людська шана хай буде подякою Вам за плідну працю, за мудрість, за вміння творити і дарувати людям добро. Від усього серця бажаємо Вам, міцного здоров'я, оптимізму, благополуччя, Божої благодаті на многії і благії літа!

Хай родина наповнює цілями й наснагою, ректор – преміальними, Бог нагороджує довголіттям, а Гриценко – добродійністю!

Гармонії всіх тіл, Духу свіжого, мудрості – щоб ділитися зі студентами та колегами!

Гриценкові – наша Хвала!

**З любов'ю,
родина Гудзь**

**Марина Вікторівна – доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту
Бердянського державного педагогічного університету**

**Петро Васильович – доктор економічних наук, професор,
директор економіко-гуманітарного інституту
Запорізького національного технічного університету,
Академік академії економічних наук України**

з ювілеєм!

Вельмишановний Михайле Павловичу!

Сердечно вітаємо з прекрасним ювілеєм – 60-річчям з дня народження!

Прийміть наші найкращі поздоровлення та побажання з цієї нагоди. Своєю невтомною працею, високим професіоналізмом, наполегливістю, талантом і мудрістю педагога, почуттям відповідальності Ви здобули заслужений авторитет серед колег та студентів.

Нехай Ваша фаховість і гуманність, життєві знання й досвід, доброта й людяність і надалі сприяють розбудові нашого краю та всієї України. Міцного Вам здоров'я, невичерпних творчої наснаги і завзяття, вагомих успіхів і всіляких гараздів.

Хай Боже благословення завжди буде з Вами та дарує непохитні віру, надію та любов!

***Г. В. Казачковська,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту
Бердянського державного
педагогічного університету***

Глубокоуважаемый Михаил Павлович!

От всей души поздравить рады
Вас с таким прекрасным днем!
С днем рождения! Пусть ненастья
Обойдут Ваш теплый дом.
Пусть покинут огорченья,
А вернется счастье, смех.
Пусть во всех делах и планах
Вам сопутствует успех!

Поздравляем Вас с юбилеем! Желаем крепкого здоровья, семейного благополучия, успехов во всех делах, творческих замыслов и вдохновения, для их реализации, новых научных достижений!

***Коллектив кафедры экономики предприятий
Бердянского государственного педагогического
университета***

Дорогой коллега, Михаил Павлович! Примите искренние поздравления в день Вашего юбилея!

Года – это богатство, а возраст – пьедестал, лишь победители стоят на нем. Вы очень важный человек! Вам довелось жить в двух столетиях, ставших достоянием истории государства, видеть многое и многое совершить, но не это главное.

Вам сегодня исполнилось **60 лет!** Это значит, что за Вашими плечами немало побед и разочарований, взлетов и падений. У Вас есть

неоценимый профессиональный и жизненный опыт.

Несомненно, за это время Вы добились многого – уважения и признания со стороны коллег, знакомых, родственников, у Вас много научных достижений и творческих удач. Вас любят близкие и друзья. Вы стали опорой для детей и внуков.

Поэтому хочется пожелать Вам того, чего нельзя купить ни за какие деньги: долгих лет жизни, крепкого здоровья, положительных эмоций, ярких впечатлений. Возраст – это не количество прожитых дней или лет. Это количество моментов, от которых захватывает дух! Желая достойно наслаждаться каждой минутой своей жизни, на славу отдыхать, передавать свою мудрость и знания последующим поколениям, верить в свои силы, не переставать мечтать, удивлять.

С юбилеем! Почет и уважение!

Тамара Алексеевна Добросердова

Уважаемый Михаил Павлович!

От души поздравить рада
Вас с таким прекрасным днем!
С днем рожденья! Пусть ненастья
Обойдут Ваш теплый дом.

Пусть покинут огорченья,
А вернется счастье, смех.
Пусть во всех делах и планах
Вам сопутствует успех!

***С уважением, Ирина Давыдовна Нагай,
заместитель декана факультета экономики
и управления по воспитательной работе
Бердянского государственного педагогического
университета***

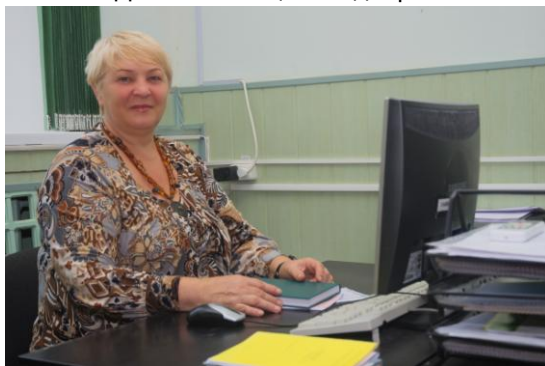
Шановний Михайле Павловичу!

Щиро вітаю Вас із 60-річним ювілеєм, з цієї приємної нагоди хочу висловити вам найкращі побажання та сердечні вітання. Шаную Ваш багатий досвід, високий професіоналізм, наукові й педагогічні досягнення, вагомий внесок у становлення кафедри економічної кібернетики і фінансів.

Вже 13 років ми з Вами працюємо на одній кафедрі, Ваш твердий характер і творчий підхід до вирішення поставлених завдань протягом багатьох років створили Вам заслужений авторитет і повагу серед колег, друзів і всіх тих, кому довелося працювати і спілкуватися з Вами.

Від усієї душі бажаю Вам, Михайле Павловичу, міцного здоров'я, невичерпної енергії та оптимізму, сімейного затишку та взаєморозуміння, достатку й благополуччя, вдячних студентів, нових здобутків і наукових звершень на благо улюбленої справи та нашого Університету й дарую такі слова:

Є ювілеї і свята різні,
Та одна з найкращих дат,
Коли вітають друзі й рідні,
І Вам минає 60!
Бо 60 – це сила й мудрість,
Та й досвід, кажуть, немалий,
Повага вдома, серед друзів,
Любов і шана від дітей!
Прийміть від мене вітання щирі,
Хай обминає Вас журба,
Хай кожен день несе віднині
Для Вас міх щастя і добра!

***З повагою до Вас, доцент кафедри
економічної кібернетики і фінансів
Тетяна Миколаївна Кардашова***

Шановний Михайле Павловичу!

Прийміть щиросердечні вітання з нагоди з 60-річчя від Вашого дня народження! Ось уже дванадцятий рік долі наші пов'язані мрією про сучасний університет. Творчий імпульс, отриманий нами в АРІУ, не згас і досі. Прожитий відтинок часу та роки спільної роботи були незабутньо-яскравими, хоч і не всипаними трояндами.

Ваш професіоналізм, багаторічна послідовна та наполеглива праця внесли вагомий вклад у розвиток нашого університету, забезпечили повагу серед колег, студентів. Я радію тим, що мені випала можливість працювати з Вами. Зичу Вам невпинного руху вперед, успішного здійснення всіх планів і задумів.

Нехай доля шле Вам добро і щастя, міцне здоров'я та достаток, а віра, надія та любов будуть вірними супутниками на Вашому життєвому шляху. Нехай тепло і затишок родинної оселі надійно захищає Вас від негараздів, а в майбутньому на Вас чекає ще багато наповнених корисними справами і земними радощами років. Живіть довго в щасті, благополуччі та в доброму здоров'ї.

Пливають літа, минає час.

Хто поспішає, хто поволі.

Творці є завжди серед нас,

З усмішкою піймавши долю.

Бажання було перш за все

Робити так, щоб серцю мило.

Знання і якість над усе,

Щоб вирувало і кипіло.

За весь невпинний, складний шлях

Вершин немало покорилось.

Та невгамовний душі стяг...

Хотілось ще... і ще хотілось.

І діти й внуки до душі.

Чарівна жіночка – дружина.

Будинок, поряд із Азовом.

Та ж невгамовная душа

До нових звершень все тягнулась.

Творити вічне поспішав.

Та так, щоб потім не забулось.

Тут на Азовських берегах

Вперед крокує він невпинно.

Такий він завжди серед нас –

Розумний, добрий, мудрий, сильний.

**З найщирішими побажаннями,
кандидат історичних наук, доцент,
завідувач навчальною археологічною лабораторією БДПУ,
Заслужений працівник освіти України
Валентина Анатоліївна Папанова**

Шановний Михайле Павловичу!

Дозвольте від щирого серця привітати Вас із прекрасною ювілейною датою!

Ми мали велику честь працювати з Вами на освітянській ниві в Азовському регіональному інституті управління, а сьогодні шануємо Вас як університетського колегу. Знаємо Вас як високопорядну людину, чудового фахівця, талановитого викладача та прекрасного вченого.

Саме завдяки Вашій насназі, високій творчій мотивації та справжньому духу науковця-дослідника фінансова наука в нашому регіоні активно розвивається. Велика кількість підготовлених Вами фахових публікацій, монографій, виступів на конференціях є цьому яскравим підтвердженням. Ваш досвід, стриманість, обізнаність, увага до простих людей навколо Вас – це чудовий життєвий приклад і для Ваших колег, і для студентів.

Дозвольте від щирого серця привітати Вас, вельмишановний Михайле Павловичу, із цією знаменною датою!

Бажаємо Вам міцного здоров'я, енергійності, побільше радісних хвилин, частіше посмішок близьких і лише добрих духом людей поряд!

Бажаємо провести ще багато чудових лекцій і написати ще не одну цікаву працю!

Ваш ювілей – не тільки ваше свято,
Радіють ваші рідні й друзі теж.
Хай Бог пошле іще років багато,
Здоров'я, щастя, радості без меж!
Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом.
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом.
А весни будуть світлі, легкокрилі,
Не буде втоми лагідним рукам.
Нехай здійсниться те, що не збулося
І добре серце не підкориться рокам.

**З повагою та побажаннями здоров'я, добра і звичайного
квітневого тепла, ваші вірні друзі та колеги:
завідувач кафедри правознавства БДПУ О. О. Дудорова,
доцент кафедри правознавства БДПУ Д. В. Каменський**

**Дорогий і глибокошановний
Михайле Павловичу!**

Сердечно вітаю з ювілейним днем народження. Багато років пропрацювавши з Вами, розумію, що Ви – винятково добра, щира, порядна й водночас високопрофесійна Людина. Тому хочу побажати:

У мові так багато різних слів,
А ми тобі несли одне – єдине,
Бо головне для нас, що ти – Людина,
І гідно в цім шаленім світі жив!
Жив і творив, і мріяв про майбутнє,
І зараз в 60 творити в змозі,
Де б ти не був, – удома чи в дорозі
Нехай з тобою буде незабутнє...
І дружби вірність, і шал кохання,
Й робочі будні, й бурхливі свята,
І клопоти сімейні з самого рання,
І Доля прихильна й багата.
Бажаємо тобі добра й любові,
І щастя тобі зичим, ювіляре!
Дивись на все в рожеві окуляри,
І стане світ чудово-кольоровим...

***З повагою, Л. О. Кондакова,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри соціальних комунікацій***

Уважаемый Михаил Павлович!

Поздравляю Вас с Днем рождения!
Хочу пожелать Вам весеннего настроения, побольше улыбок,
радости, добра, крепкого здоровья, оптимизма и терпения.
Приятно и спокойно работается рядом с Вами.
Пусть Вас оберегает Господь!

***С уважением, Андрей Мороз,
кандидат филологических наук, доцент,
докторант Национального педагогического
университета имени М. П. Драгоманова***

*Если вы не можете объяснить это простыми словами,
вы не до конца это понимаете*
Альберт Эйнштейн

Дорогой Михаил Павлович!

На Ваших лекциях все было легко и простыми словами. И все чувствовали, что это идет именно от досконального знания и понимания предмета.

Пусть Господь дает Вам сил и здоровья еще многие годы иметь эту легкость и простоту мудрости в Вашей жизни и в Вашей профессии. Ведь светлый и бодрый Человек, которым Вы являетесь, облегчает и украшает жизнь всех вокруг находящихся, иногда слабых и унылых. :))

***С наилучшими пожеланиями,
Ваши студенты – сотрудники АО “Райффайзен Банк
Аваль” – Павел Коротков и Антон Чиненный.***

Дорогой Михаил Павлович!

От всей души хотим поздравить Вас с юбилеем!

Хотелось бы Вас не только поздравить, но и поблагодарить за те знания, которые Вы нам дали. От таких мудрых, добрых и светлых людей как Вы, мир становится краше. Помним, насколько интересны были ваши лекции, какой увлекательной была практика!

Хочется Вам пожелать крепкого здоровья, интересных идей, личного счастья, благополучия и всего самого доброго и светлого!

***С наилучшими пожеланиями,
Елена Жомир
и группа 505М, выпуск 2010***

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Методичні розробки до вивчення курсу “Сільськогосподарська статистика з основами економічної статистики” : методичні вказівки / Є. А. Глущенко, М. П. Гриценко. – Суми : Сумська філія ХСП ім. В. В. Докучаєва, 1983. – 88 с.
2. Решение экономических задач симплекс-методом с применением ЭВМ : метод. указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский филиал ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1984. – 32 с.
3. Решение задачи целочисленного программирования : методические указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский филиал ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1984. – 40 с.
4. Решение экономических задач графическим методом : методические указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский филиал ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1984. – 34 с.
5. Решение транспортной задачи с применением ЭВМ : методические указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский филиал ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1984. – 32 с.
6. Производственные функции в сельском хозяйстве : методические указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский филиал ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1985. – 32 с.
7. Совершенствование оценки производственных возможностей сельскохозяйственных предприятий в реализации продукции / М. П. Гриценко, А. И. Гуроров, Р. Друби // Тезисы докладов Всесоюзной науч.-практ. конфер. “Производственный потенциал : оценка, направления и эффективность его использования в хозяйственном механизме АПК”. – Ростов на Дону : 1986. – С. 115–118.
8. Устойчивость производства сельскохозяйственной продукции как фактор совершенствования размещения посевов сельскохозяйственных культур / М. П. Гриценко // Тезисы докладов Респ. науч.-практ. конфер. “Совершенствование хозяйственного механизма в агропромышленном комплексе”. – Минск, 1988. – С. 45–46
9. О совершенствовании планирования продажи сельскохозяйственной продукции государству / М. П. Гриценко, В. В. Лапшин // Тезисы докладов Респ. науч.-практ. конфер. “Экономические проблемы развития и эффективности АПК”. – Рига : ЦПВЭО, 1988. – С. 9–11.
10. Льноводству – рациональное размещение и углубление специализации производства / М. П. Гриценко, А. П. Кирилук // Тезисы докладов Респ. науч.-практ. конфер. “Экономические проблемы развития и эффективности АПК”. – К. : Госплан УССР, 1989. – С. 141–142
11. К вопросу об организации спонсорских промышленно-аграрных объединений / М. П. Гриценко, В. В. Лапшин // Тезисы

докладов Всесоюзной школы молодых ученых и специалистов “Проблемы кооперации в АПК”. – М., 1989. – С. 45–47

12. К вопросу об организации спонсорских промышленно-аграрных объединений / М. П. Гриценко, В. В. Лапшин // Тезисы докладов Всесоюзной школы молодых ученых и специалистов “Проблемы кооперации в АПК”. – М., 1989. – С. 45–47

13. Оптимизация размещения сельскохозяйственного производства с учётом его устойчивости / М. П. Гриценко // Тезисы докладов Всесоюзной науч.-практ. конфер. “Интенсификация сельскохозяйственного производства в условиях радикальной экономической реформы”. – Сумы : ЦПВЭО, 1989. – С. 134–136.

14. Использование оценки ресурсного потенциала в планировании продажи сельскохозяйственной продукции государству / М. П. Гриценко, В. И. Шиян, И. М. Стативка // Тезисы докладов Всесоюзной науч.-практ. конфер. “Интенсификация сельскохозяйственного производства в условиях радикальной экономической реформы”. – Сумы : ЦПВЭО, 1989. – С. 171–173.

15. Задания и методические указания к выполнению контрольных работ по курсу “Математическое программирование и экономико-математическое моделирование производственных систем в сельском хозяйстве” : метод. указания / В. В. Лапшин, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский сельскохозяйственный институт, 1989. – 52 с.

16. Исследование трудоемкости выполнения учетной службой управленческих функций в условиях арендных отношений / М. П. Гриценко, И. Е. Фирсова // Совершенствование методов управления АПК : сб. науч. работ. – Харьков : ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1990. – С. 24–33.

17. Использование оценки ресурсного потенциала для размещения государственных заказов на реализацию сельскохозяйственной продукции / М. П. Гриценко // Оценка производственного потенциала в хозяйственном механизме АПК : сб. науч. работ. – Харьков : ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1990. – С. 77–80.

18. Некоторые вопросы совершенствования размещения сельскохозяйственного производства / М. П. Гриценко // Тезисы докладов Всесоюзной науч.-практ. конфер. “Развитие кооперации и совершенствование хозяйственного механизма в АПК”. – М. : ВНИИЭСХ, 1990. – С. 150–151.

19. К вопросу совершенствования планирования сельскохозяйственного производства / М. П. Гриценко, В. В. Лапшин // Тезисы докладов обл. науч.-практ. конфер. “Приёмы и способы совершенствования планирования сельскохозяйственного производства продуктов сельского хозяйства в условиях Сумской области”. – Сумы : ССХИ, 1990. – С. 137–139.

20. Совершенствование размещения и специализации сельскохозяйственного производства (на примере Сумской области) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 “Економіка, організація, планування в галузях народного господарства” / М. П. Гриценко. – Харьков : ХСХИ им. В. В. Докучаева, 1990. – 18 с.

21. Методические указания к практическим и семинарским занятиям по экономике сельского хозяйства для студентов экономического факультета : методические указания / А. П. Кирилюк, М. П. Гриценко. – Сумы : Сумский сельскохозяйственный институт, 1992. – 78 с.

22. Шляхи підвищення ефективності функціонування картоплепродуктового агропромислового підкомплексу / М. П. Гриценко, І. О. Нагорний // Матеріали наук. конф. “Шляхи підвищення продуктивності якості сільськогосподарської продукції”. – Суми : ССГИ, 1993. – С. 131–132.

23. Проблемы совершенствования программного обеспечения персональных ЭВМ / М. П. Гриценко, П. В. Захарченко // Тезисы докладов науч.-практ. конфер. “Механизмы рыночного регулирования агропромышленного производства”. – Сумы : ССХИ, 1993. – С. 38–39.

24. Програма, методичні вказівки по вивченню дисципліни та завдання для контрольної роботи з дисципліни “Основи банківської справи” : методичні вказівки / М. П. Гриценко, Ю. В. Скрипник. – Суми : СДАУ, 1998. – 22 с.

25. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни “Основи маркетингу” : методичні вказівки / М. П. Гриценко, В. М. Жмайлов. – Суми : СДАУ, 1999. – 16 с.

26. Деякі питання формування цін на сільськогосподарську продукцію / М. П. Гриценко, М. В. Гринченко // Фінанси і кредит : науковий вісник Сумського державного аграрного університету. – 1999. – № 1. – С. 209–211.

27. Методичні вказівки та завдання для практичних завдань та самостійної роботи зі статистики фінансів (для студентів стаціонарної форми навчання) : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СДАУ, 1999. – 36 с.

28. Методичні вказівки по виконанню курсових проектів з сільськогосподарської статистики : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СДАУ, 1999. – 42 с.

29. Методичні вказівки по виконанню курсових проектів з аналізу господарської діяльності : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СДАУ, 1999. – 20 с.

30. Методичні вказівки по виконанню курсових проектів з аналізу господарської діяльності : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СДАУ, 1999. – 20 с.

31. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва насінневої картоплі в Сумській області / М. П. Гриценко // *Фінанси і кредит: науковий вісник Сумського державного аграрного університету*. – 1999. – № 1. – С. 163–176.

32. Формування цін на сільськогосподарську продукцію / М. П. Гриценко // *Фінанси і кредит: науковий вісник Сумського державного аграрного університету*. – 1999. – № 2. – С. 116–119.

33. Методичні вказівки та завдання з курсу правової статистики : метод. вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СНАУ, 2000. – 18 с.

34. Шляхи підвищення економічної ефективності картоплярства в північно-східному регіоні України / М. П. Гриценко, І. М. Оноприєнко // *Науковий вісник Харківського державного аграрного університету*. – 2001. – № 7. – С. 191–194.

35. Організаційно-економічні аспекти створення асоціації виробників насінневої картоплі в північно-східному регіоні України : монографія / М. П. Гриценко, І. М. Оноприєнко. – К. : ІАЕ НААН, 2001. – 321 с.

36. Ціни та ціноутворення : курс лекцій : навчальний посібник / М. П. Гриценко. – Суми : СДАУ, 2001. – 142 с.

37. Методичні вказівки та завдання з дисципліни “Ціни та ціноутворення” / М. П. Гриценко. – Суми : СНАУ, 2001. – 32 с.

38. Математичне програмування : методичні вказівки та завдання до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання / М. П. Гриценко О. Б. В'юненко. – Суми : СНАУ, 2001. – 40 с.

39. Завдання до практичних занять з правової статистики : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Суми : СНАУ, 2001. – 40 с.

40. Правова статистика : курс лекцій : навч. посіб. / М. П. Гриценко. – Суми : СНАУ, 2002. – 152 с.

41. Удосконалення механізму розрахунків закладів санаторно-курортної сфери з підприємствами-постачальниками сільськогосподарської продукції / М. П. Гриценко, А. А. Жигір'я // *Фінанси і кредит: науковий вісник Сумського національного аграрного університету*. – 2006. – № 1. – С. 159–166.

42. Фінансові аспекти створення асоціації підприємств з вирощування насінневого соняшника / М. П. Гриценко // *Фінанси і кредит: науковий вісник Сумського національного аграрного університету*. – 2006. – № 2. – С. 198–204.

43. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / М. П. Гриценко. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2008. – 91 с.

44. Методичні вказівки з проходження та захисту практики студентами факультету управління за спеціальністю “Фінанси” / М. П. Гриценко, Н. Г. Чепуренко. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2009. – 20 с.

45. Проблеми вдосконалення оцінки виробничого потенціалу / М. П. Гриценко // *Тези доповідей наук. конф. студентів та викладачів*

АРІУ ЗНТУ “Актуальні аспекти регіонального управління”. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2009. – С. 80–83.

46. Методичні вказівки та завдання до контрольної роботи з дисципліни “Місцеві фінанси” : методичні вказівки / М. П. Гриценко. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2010. – 42 с.

47. Інноваційний менеджмент : курс лекцій : навчальний посібник / М. П. Гриценко. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2012. – 82 с.

48. Методичні вказівки та завдання до контрольної роботи з дисципліни “Ціноутворення” / М. П. Гриценко. – Бердянськ : АРІУ ЗНТУ, 2012. – 13 с.

49. Фінансово-економічний механізм функціонування обслуговуючих кооперативів в курортно-рекреаційній галузі / М. П. Гриценко // Прогнозування соціально-економічних процесів : колективна монографія / за ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2010. – С. 61–63.

50. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку факторингових послуг в Україні / М. П. Гриценко // Фінанси і кредит : науковий вісник Сумського національного аграрного університету. – 2010. – № 2. – С. 75–83.

51. Вплив світової фінансової кризи на банківську систему України / М. П. Гриценко, Н. Г. Чепуренко // Фінанси і кредит : науковий вісник Сумського національного аграрного університету. – 2010. – № 2. – С. 101–105.

52. Фінансово-економічний механізм створення обслуговуючих кооперативів в курортно-рекреаційній галузі / М. П. Гриценко // Науковий вісник МНТУ : Серія “Економіка”. – 2011. – № 2 (5). – С. 61–64.

53. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності на підприємстві / М. П. Гриценко // Фінанси і кредит : науковий вісник Сумського національного аграрного університету. – 2011. – № 2. – С. 192–199.

54. Оцінка рівня ділової активності підприємств курортно-рекреаційної галузі шляхом визначення рівня їх конкурентоспроможності / М. П. Гриценко // Сучасні проблеми прогнозування соціально-економічних процесів : концепції, моделі, прикладні аспекти : моногр. / за ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2012. – С. 485–499.

55. Інвестиційна привабливість підприємства : сутність та методи визначення / М. П. Гриценко // Фінанси і кредит : науковий вісник Сумського національного аграрного університету. – 2012. – № 1. – С. 178–187.

56. Економіко-фінансові аспекти функціонування обслуговуючих кооперативів в курортно-рекреаційній галузі / М. П. Гриценко // Інвестиції : практика та досвід. – 2012. – № 14. – С. 78–95.

57. Визначення ступеню ділової активності підприємств курортно-рекреаційної галузі [Електронний ресурс] / М. П. Гриценко // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2012. – № 6. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1226>

58. Методичні вказівки до виконання дипломних робіт для студентів спеціальності "Фінанси і кредит" освітньо-кваліфікаційних рівнів "Бакалавр", "Спеціаліст", "Магістр" денної та заочної форм навчання : методичні вказівки / М. П. Гриценко, П. В. Захарченко, А. А. Жигір, Г. П. Костенко. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2013. – 73 с.

59. Проблемы функционирования фондового рынка в Украине / М. П. Гриценко // Тезисы докладов Межд. науч.-практ. конфер. "Финансовые рынки и инвестиционные процессы". – Крым : Партепит, 2013. – С. 34–37.

60. Створення і функціонування обслуговуючих кооперативів в курортно-рекреаційної галузі : деякі економіко-фінансові аспекти / М. П. Гриценко // Modern problems of the economy of development in the context of the world transformational changes : монографія / editorial board V. Cibakova, M. Duchmal, R. Gerrard and others ; The academy of management and Administration in Opole. – Opole : Publishing House WSZiA, 2013. – С. 40–49.

61. Проблеми формування та функціонування кластерів у рекреаційно-туристичному комплексі регіону / М. П. Гриценко, Т. М. Кардашова, М. Є. Гладка // Сучасні проблеми прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем : монографія / за ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. – Бердянськ : ФО-Ткачук О. В., 2014. – С. 318–337.

62. Determining the level of business activity resort and recreation industry by assessment of their competitiveness / M. P. Gritsenko // Науково-практичне вирішення продовольчої, енергетичної та соціально-економічної проблем розвитку суспільства в умовах фінансово-економічної кризи : тези доп. міжн. наук.-практ. конф. (Польща, м. Ольштин, 2015). – Ольштин, 2015. – С. 134–139.

63. Застосування гравітаційних моделей та моделей потенціалів в курортно-рекреаційної сфері / М. П. Гриценко // Прикладні аспекти прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем : монографія / за ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. – Бердянськ : ФО Ткачук О. В., 2015. – 458 с.

Слово про вченого:

**Гриценко
Михайло
Павлович**

(до 60-річчя з дня народження)